

Rana kommune
Postboks 173
8601 MO i RANA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av gaupe - Rana kommune

Statsforvalteren viser til telefonsamtaler med Geir Sneffjellå i Bjørnådal og omegn beitelag i Rana kommune den 20. og 21. juli 2022 hvor det ble fremmet muntlig søknad om skadefelling av gaupe på grunn av tap av sau.

Vedtak

Statsforvalteren i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9 tillatelse til skadefelling av én (1) gaupe i deler av Rana kommune innenfor nærmere angitte vilkår.

Vilkår

1. Fellingstillatelsen gjelder felling av én gaupe i tidsrommet fra og med 22. juli til og med 1. august 2022.
2. Fellingsområdet er avgrenset til beiteområdene til Bjørnådal og omegn beitelag slik de er vist i [kartportalen NIBIO Kilden \(lenke\)](#), se også vedlagt kartutsnitt.
3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadegjørende individ. Fellingsforsøket skal derfor styres til det aktuelle tapsområdet der tapene sist har skjedd.
4. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulig for å unngå at dyr i familiegruppe felles, skal være iverksatt.
5. Rapportering:
 - a. Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annenhvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Meldingen skal inneholde kort oppsummering av aktivitet fra fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av gaupe og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager, er det ikke nødvendig med statusrapport før forsøk evt. starter opp igjen.

- b. Elektronisk rapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.
 - c. Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.10.2022, sende inn krav om refusjon av utgifter til Statsforvalteren i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av skjema [«Refusjon av skadefellingsutgifter for kommuner»](#).
6. Rana kommune er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Kun personer som er oppnevnt til det kommunale skadefellingslag kan delta i skadefellingsforsøket. Det forutsettes at dette brevet sendes til alle som deltar i skadefellingslaget, samt at alle medlemmene på skadefellingslaget kjenner til de generelle gjeldende bestemmelsene i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst. Deltakerne på fellingsforsøket - jegere og hundeførere - skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.
7. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Det skal kun benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstillende kravene til jakt på gaupe, jf. Forskrift av 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst. Deltakere i skadefellingslaget skal ved bruk av rifle ha avlagt skyteprøve for storviltjakt, og være registrert som lisensjegere.
8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
9. Felling eller forsøk på felling av gaupe skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på vakttelefon 47829091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materialet, og skytter skal kunne fremvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Statsforvalteren.
10. Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, plikter skytter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes som skadeskutt, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Ved skadeskyting av rovvilt skal skytter uten opphold underrette Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og/eller avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøk på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i videre ettersøk. Generelt for ettersøk gjelder bestemmelsen i rovviltforskrifta § 17.
11. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på Rovdatas nettside (www.rovdata.no) under instruks.

12. Statsforvalteren i Nordland kan til enhver tid endre eller trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlag for avgjørelsen

Lovgrunnlaget og kvote for betingede fellingstillatelser

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Miljødirektoratet ga i vedtak den 31. mai 2022 Statsforvalterne i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling på inntil 12 gauper i perioden 1. juni 2022 til og med 15. februar 2023. Region 7 (Nordland) fikk tildelt en kvote på fire gauper. Det er så langt ikke felt noen dyr på denne kvota. Direktoratets vedtak ble påklaget, hvor Klima- og miljødepartementet har opprettholdt vedtaket.

Kunnskapsgrunnlaget og hensynet til gaupebestanden

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Statsforvalteren legger til grunn at vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Vi viser i den sammenheng til Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022/2023 og Klima- og miljødepartementets klagebehandling i saken.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe, jf. rovviltforskrifta § 4 første ledd bokstav g). Statsforvalteren viser til tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge. Vinteren 2021/2022 ble det beregnet at det var seks familiegrupper i fylket, jf. NINA rapport 2155 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2022*. De regionale prognosene for antall familiegrupper av gaupe før jakt i 2023 viser at det er stor sannsynlighet (65 %) for at Nordland vil ligge under bestandsmålet, jf. NINA rapport 2155. Sist vinter var det ingen registrerte familiegrupper i Rana. Vinteren beregnet Rovdata ut fra spor og observasjoner, at det var tre ulike familiegrupper i Rana.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det forekommer enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, samt at det er kjent at det skjer noe ulovlig jakt på store rovdyr i Norge, men hoveddelen av avgangen skjer gjennom kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Årlige bestandsregistreringer, samt at store deler av avgangen er regulert gjennom statlige myndigheters kvotefastsettelse for uttak, gjør at det foreligger god oversikt over den samlede belastningen. Siste kjente avgang av gaupe i Rana er en voksen hunngaue og en voksen hanngaue vinteren 2021.

På bakgrunn av kunnskap fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, NINA rapport 2155. Rovbase og forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte vedtak i saken, jf. naturmangfoldloven § 8. Vi anser kravet i naturmangfoldloven § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i § 5 fravikes. Vi anser at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 andre ledd om at uttaket ikke truer bestandens overlevelse, er oppfylt.

«Føre-var-prinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Statsforvalterens syn er det ikke tilfelle i denne saken.

Skadesituasjonen

Per 22. juli er det inneværende beitesesong påvist fem tap til gaupe i Bjørnådal og omegn beitelag. I tillegg opplyser beitebrukere om mange manglende lam. De påviste tapene til gaupe ble funnet i perioden 15.-20. juli innenfor et relativt lite område.

Statsforvalterens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht. prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan for region 7 avsatt som byrdefordelingsområdet for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Det betyr at beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe.

Områdets betydning som beitemark

Tre besetninger i Bjørnådal og omegn har i år sluppet ca. 750 sau og lam på utmarksbeite. Statsforvalteren legger til grunn at området har stor betydning som beitemark, jf. rovviltforskrifta § 9 annet ledd bokstav a.

Skadenes omfang og utvikling

Påviste skader har oppstått i løpet av forholdsvis få dager og innenfor et relativt lite område. Vi vurderer omfanget av påviste skader forårsaket av gaupe i det aktuelle området i sommer som

vesentlige, og kadaverfunn og beitedyras atferd tyder på en pågående og vedvarende skadesituasjon, jf. rovviltforskrifta § 9 b).

Potensialet for framtidige skader

Det er fortsatt lenge igjen av beitesesongen. Ut fra omfanget av påviste tap i løpet av forholdsvis få dager, antall beitedyr i området og kunnskap om gaupebestanden i området, vurderer vi at det er potensial for framtidige skader forårsaket av gaupe, jf. rovviltforskrifta § 9 bokstav c).

Mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak

Bjørnådal og omegn beitelag har fått tilsagn om midler til utvidet tilsyn ved akutte tap, og har iverksatt dette.

Statsforvalteren anser det ikke hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Tiltak som skiller beitedyr og rovdyr i tid og rom, som for eksempel å sanke dyr ned fra utmarksbeite, kan være effektive tiltak for å hindre skade. Dette er samtidig inngripende tiltak som er krevende å gjennomføre både praktisk og økonomisk, særlig når det er lenge igjen av beitesesongen.

Oppsummering

Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadepotesialet i nær framtid, anser Statsforvalteren at det er grunnlag for å tillate skadefelling for å forhindre ytterligere skader.

Vi vurderer at uttaket ikke truer gaupebestandens overlevelse og at det ut fra hensynet til den todelte målsettingen i rovviltforvaltningen er riktig å iverksette forsøk på skadefelling.

Konklusjon

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader, finner Statsforvalteren det riktig å kunne tillate skadefelling på én gaupe innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Rana kommune får ansvaret for å lede gjennomføring av fellingsforsøket.

Bruk av hund

For de tilfeller der det vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Statsforvalteren viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

Det er ikke tillatt å bruke løs, på drevet halsende hund ved felling av gaupe i ordinær båndtvangstid, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 22. Evt. søknad om dispensasjon for bruk av løs, på drevet halsende hunder under fellingsforsøk på gaupe må rettes til Miljødirektoratet, jf. forskriftens § 39.

Økonomiske rammer for fellingsstillatelsen

Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingforsøket kan lykkes.

Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 40 000,-. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnsetts/timesats, skal det beregnes feriepenger og arbeidsgiveravgift som også dekkes innenfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på [Jegerregisteret](#).

Videre fastsettes det en ramme på inntil kr 10 000,- til dekning av direkte og dokumenterte kostnader utenom godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, nødvendig overnatting etc.

De økonomiske rammene er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Statsforvalteren og avtale dette i forkant.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekning av direkte utgifter innenfor fastsatte rammer.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan i henhold til forvaltningsloven § 29 påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter underrettingen om vedtaket er kommet frem. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringene som ønskes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Nordland, Klagens adressat, form og innhold følger av § 32 i forvaltningsloven.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

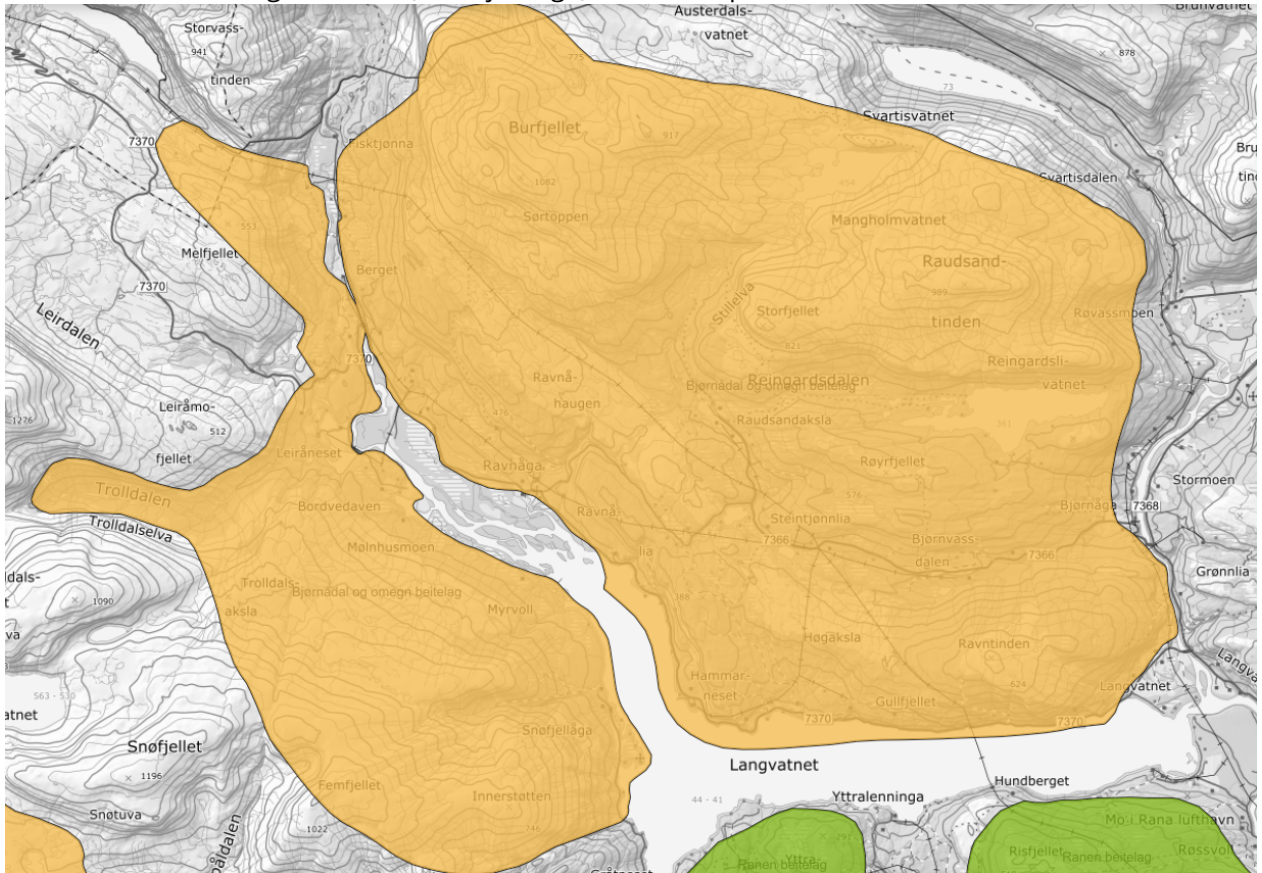
Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Kartutsnitt over fellingsområdet (oransje farge). Kilde: Kartportalen NIBIO Kilden.

Kopi:

Bjørnådal og omegn beitelag

Mattilsynet Region nord

Miljødirektoratet

Nordland politidistrikt

Roviltnemnda i region 7

Statens naturoppsyn Nordland